Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen?

Tšekki

1 Onko otettava yhteyttä yleiseen siviilituomioistuimeen vai erityistuomioistuimeen (esimerkiksi työtuomioistuimeen)?

Tšekin tasavallassa ei ole siviilioikeudellisia menettelysääntöjä, joissa nimettäisiin erityistuomioistuimia tietyntyyppisten asioiden käsittelemiseen. Siviiliasioissa yleisellä tuomioistuimella on periaatteessa toimivalta ratkaista kaikki siviilioikeudelliset riita-asiat. Ne on määritelty pääpiirteissään siten, että siviilioikeudellisissa menettelyissä tuomioistuimet ottavat tutkittavaksi ja ratkaisevat yksityisoikeudellisiin suhteisiin perustuvat riidat ja muut oikeustapaukset (lain N:o 99/1963 7 kohdan 1 alakohta, siviiliprosessilaki, sellaisena kuin se on muutettuna). Lisäksi Tšekin tasavallassa tuli 1.1.2014 alkaen voimaan uusi erikoisoikeudenkäyntejä koskeva laki N:o 292/2013. Tämän lain nojalla tuomioistuimet käsittelevät ja ratkaisevat siinä määritettyjä oikeusasioita. Tietyissä tapauksissa erityislainsäädäntö siirtää päätösvallan siviilioikeudellisissa asioissa hallintoviranomaisille. Tällöin riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen on kuitenkin aina tarkistettava hallintoviranomaisen päätös siviiliprosessilain N:o 99/1963, sellaisena kuin se on muutettuna, viidennen osan mukaisesti (alkaen 244 §:stä).

2 Jos yleinen tuomioistuin on toimivaltainen (ts. asian käsittely kuuluu tällaiselle tuomioistuimelle), miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun on otettava yhteyttä?

2.1 Onko olemassa alempia ja ylempiä yleisiä siviilituomioistuimia (esim. käräjäoikeus ja hovioikeus)? Jos on, mikä tuomioistuin on toimivaltainen minun asiassani?

Tšekin tasavallassa riita-asioita käsitteleviä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimia ovat piirituomioistuimet ja alueoikeudet sekä harvoissa tapauksissa Tšekin tasavallan korkein oikeus.

1. Piirituomioistuimilla on toimivalta käsitellä ensimmäisen oikeusasteen menettelyt, ellei laissa nimenomaisesti säädetä, että toimivalta on alueoikeuksilla tai Tšekin tasavallan korkeimmalla oikeudella.

2.

a) Lain N:o 99/1963 mukaan alueoikeuksilla on toimivalta seuraavissa ensimmäisen oikeusasteen asioissa:

työnantajan ja työntekijän väliset riidat, jotka koskevat eläkevakuutukseen, sairausvakuutukseen, sosiaalitukeen sekä aineelliseen tukeen perustuvan etuuden liikamaksuun liittyvää vastavuoroista sovittelua, sekä riidat, jotka koskevat sairausvakuutusetuuksien saamisoikeuden perusteella maksetun takautuvan korvauksen vastavuoroista sovittelua

lakon tai työsulun laittomuutta koskevat riidat

toista valtiota tai diplomaattisia erioikeuksia ja vapauksia nauttivia henkilöitä koskevat riidat, jos ne kuuluvat tšekkiläisten tuomioistuinten toimivaltaan työehtosopimukseen perustuvien velvoitteiden täytäntöönpanoa koskevan välimiehen päätöksen mitätöimistä koskevat riidat

tapaukset, jotka koskevat kaupallisten yhtiöiden, säätiöiden, lahjoitusrahastojen ja lahjarahastojen perustamiseen liittyviä oikeussuhteita, sekä kaupallisten yhtiöiden, niiden kumppaneiden tai jäsenten väliset riidat sekä kumppaneiden ja jäsenten väliset riidat, jotka johtuvat niiden osallisuudesta kaupalliseen yhtiöön

liiketoimintayhtiöiden, niiden kumppaneiden ja jäsenten sekä yhtiöiden sääntömääräisten elinten jäsenten tai selvittäjien väliset riidat, jos riidat koskevat sääntömääräisten elinten jäsenten tehtäviä ja velvollisuuksia tai likvidaatiota

tekijänoikeuslakiin liittyvät riidat

vilpillisen kilpailun rikkomien tai uhkaamien oikeuksien suojaamista tai lainvastaisia kilpailunrajoituksia koskevat riidat

oikeushenkilön nimen ja maineen suojaamista koskevat asiat

rahavakuuksia koskevat riidat sekä vekseleitä, sekkejä ja sijoitusvälineitä koskevat riidat

tavarakauppaan liittyvät riidat

omistajayhteisöjen yhtiökokouksiin liittyvät ja niistä johtuvat riidat

yritysten ja osuuskuntien muutoksiin liittyvät asiat, mukaan luettuina kaikki korvausmenettelyt erityissäädöksen nojalla

laitoksen ostoon tai laitoksen tai sen osan vuokraukseen liittyvät riidat

rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvät riidat, kun kyse on kynnysarvon ylittävistä julkisista hankinnoista, mukaan luettuina näiden sopimusten täytäntöönpanon edellyttämät hankinnat.

b) Lain N:o 292/2013 mukaan alueoikeuksilla on toimivalta seuraavissa ensimmäisen oikeusasteen asioissa:

asiat, jotka koskevat oikeushenkilöiden asemaa, mukaan luettuina niiden purkaminen ja likvidaatio, jäsenten nimittäminen ja erottaminen niiden sääntömääräisistä elimistä tai selvittäjän nimittäminen ja erottaminen, sekä niiden muutokset ja asiat, jotka liittyvät niiden asemaan yleishyödyllisinä yhteisöinä

oikeushenkilöiden omaisuudenhoitoon liittyvät asiat

asiat, jotka koskevat takuutalletuksia useammalle kuin yhdelle henkilölle maksettavaan suoritukseen tai korvaukseen liittyvien velvollisuuksien täyttämiseksi yhtiölakiin tai yhtiöiden ja osuuskuntien muuttamista koskevaan lakiin perustuvan oikeuden päätöksen nojalla (jäljempänä ”pakollinen takuutalletus”)

pääomamarkkinoita koskevat asiat

asiat, jotka liittyvät alustavaan suostumukseen tehdä tutkimuksia kilpailun suojelua koskevissa asioissa

asiat, joissa Tšekin asianajajaliiton tai veroneuvojien järjestön edustajan suostumus tutustua asiakirjojen sisältöön korvataan tuomioistuimen päätöksellä.

3. Tšekin tasavallan korkeimmalla oikeudella on kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain N:o 91/2012 51 §:n kohdan nojalla toimivalta ensimmäisenä ja ainoana asteena menettelyissä, jotka koskevat ulkomaisten päätösten tunnustamista avio- ja asumuseroa, avioliiton mitätöintiä ja avioliiton pätevyyttä koskevissa asioissa, jos vähintään toinen osapuolista on Tšekin tasavallan kansalainen. Tätä menettelyä ei kuitenkaan noudateta, kun tunnustetaan EU:n muissa jäsenvaltioissa tehtyjä tuomioita asioissa, joissa sovelletaan tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2201/2003 tai joissa sovelletaan kahden- tai monenvälistä sopimusta, jossa määrätään muun kuin Tšekin lain mukaisesta menettelystä. Korkeimmalla oikeudella on toimivalta myös asioissa, jotka koskevat vanhemmuuden vahvistamista ja kiistämistä koskevan ulkomaisen tuomion tunnustamista, kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain N:o 91/2012 55 §:n nojalla.

2.2 Alueellinen toimivalta (Onko kaupungin A vai B tuomioistuin toimivaltainen minun asiassani?)

Menettelyjen aloittamishetkellä vallitsevat olosuhteet ovat ratkaisevia toimivallan (ks. kysymys 2.1) ja alueellisen toimivallan määrittämisen kannalta. Millään myöhemmällä olosuhdemuutoksella (esimerkiksi vastaajan asuinpaikan muutoksella) ei ole merkitystä muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta (toimivallan siirto alaikäisten hoitoa, huoltajuutta ja oikeuskelpoisuutta koskevissa asioissa).

Siviiliprosessilain N:o 99/1963 105 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimella on valtuutus tutkia alueellinen toimivalta vain menettelyjen alkaessa – valmisteluistunnon päättymiseen saakka tai, jos tuomioistuin ei ole käynyt valmisteluistuntoa, ennen kuin asian tutkinta aloitetaan, ts. siihen saakka, kun tuomioistuin kehottaa kantajaa nostamaan kanteen ensimmäisessä kuulemisessa tai kun se antaa päätöksen osapuolia kuulematta. Myöhemmässä vaiheessa alueellista toimivaltaa voidaan selvittää vain, jos valmisteluistuntoa ei ole käyty ja jos jompikumpi osapuoli on vastustanut paikallista toimivaltaa heti, kun sillä on ollut mahdollisuus tehdä niin. Tietyissä tapauksissa on mahdollista, että alueellinen toimivalta on useammalla tuomioistuimella. Kantaja voi valita yleisen tuomioistuimen ja siviiliprosessilain N:o 99/1963 87 §:ssä nimettyjen tuomioistuinten välillä (esimerkiksi työpaikan sijainnin perusteella asioissa, jotka koskevat korvausta sen paikan mukaan, missä vahinko tapahtui). Kantajan on valittava tuomioistuin viimeistään silloin, kun kanne nostetaan – toimivalta on tuomioistuimella, jossa menettely pantiin ensimmäisen kerran vireille.

Tietyissä oikeusasioissa alueellinen toimivalta määräytyy erikoisoikeudenkäyntejä koskevan lain N:o 292/2013 mukaan.

2.2.1 Alueellisen toimivaltaisuuden pääsääntö

Alueellisen toimivallan perussäännöistä säädetään siviiliprosessilain N:o 99/1963 84–86 §:ssä ja lain N:o 292/2013 4 §:ssä. On kuitenkin muistettava, että tietyissä tapauksissa alueellisesta toimivallasta voidaan säätää suoraan sovellettavalla EU:n lainsäädännöllä, jolla on ensisijainen asema kansalliseen lainsäädäntöön nähden (ks. asetuksen (EY) N:o 44/2001 tietyt säännökset, joilla säädetään kansainvälisen toimivallan ohella myös alueellisesta toimivallasta). Tämä tarkoittaa sitä, ettei Tšekin lainsäädännön sääntöjä alueellisesta toimivallasta sovelleta aina.

Siviiliprosessilain N:o 99/1963 perussääntö on se, että yleisesti toimivaltainen tuomioistuin on vastaajan yleinen tuomioistuin. Yleinen tuomioistuin on aina piirituomioistuin. Jos ensimmäisen oikeusasteen toimivalta on alueoikeudella (ks. kysymys 2.1), alueellinen toimivalta on sillä alueoikeudella, jonka alueella osapuolen yleinen tuomioistuin (piirituomioistuin) sijaitsee. Jos kanne koskee useampaa vastaajaa, alueellinen toimivalta on kenen tahansa vastaajan yleisellä tuomioistuimella.

Luonnollisen henkilön yleinen tuomioistuin on se piirituomioistuin, jonka alueella henkilön asuinpaikka sijaitsee, ja jos henkilöllä ei ole vakituista asuinpaikkaa, se piirituomioistuin, jonka alueella henkilö oleskelee. Asuinpaikalla tarkoitetaan paikkaa, jossa henkilö asuu tarkoituksenaan jäädä sinne pysyvästi (on mahdollista, että tällaisia paikkoja on useampia, jolloin kaikki näiden paikkakuntien tuomioistuimet ovat henkilön yleisiä tuomioistuimia).

Liiketoimintaa harjoittavan luonnollisen henkilön yleinen tuomioistuin on liiketoimintaan liittyvien asioiden osalta se piirituomioistuin, jonka alueella henkilön liiketoimintapaikka sijaitsee (julkiseen rekisteriin merkitty liiketoimintapaikka). Jos liiketoimintapaikkaa ei ole, yleinen tuomioistuin on se piirituomioistuin, jonka alueella henkilö asuu, ja jos henkilöllä ei ole asuinpaikkaa, se piirituomioistuin, jonka alueella hän oleskelee.

Oikeushenkilön yleinen tuomioistuin määräytyy sen sääntömääräisen kotipaikan mukaan (ks. siviililain N:o 89/2012 136–137 §).

Maksukyvyttömyysmenettelyn selvittäjän tehtäviin liittyvä yleinen tuomioistuin on se piirituomioistuin, jonka alueella selvittäjän sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee.

Lisäksi on erityissäännöt, joita sovelletaan valtion yleiseen tuomioistuimeen (se tuomioistuin, jonka alueella valtion organisaatioyksikön, jolla on tiettyyn lainsäädäntöön perustuva toimivalta, sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee, ja jos alueellisesti toimivaltaista tuomioistuinta ei voida määrittää tämän perusteella, se tuomioistuin, jonka alueella käsiteltävää asiaa koskevaan oikeuteen liittyvät olosuhteet syntyivät), kuntaan (se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella kunta sijaitsee) ja laajempaan alueelliseen itsehallintoyksikköön (se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella yksikön hallintoelinten sääntömääräinen kotipaikka on).

Jos vastaajalla, joka on Tšekin kansalainen, ei ole yleistä tuomioistuinta tai jos hänellä ei ole yleistä tuomioistuinta Tšekin tasavallassa, toimivalta on sillä tuomioistuimella, jonka toimivalta-alueella hänen viimeisin tiedossa oleva asuinpaikkansa Tšekin tasavallassa sijaitsee. Jollei Tšekin tasavallassa ole muuta tuomioistuinta, jonka toimivaltaan kuuluu käsitellä tiettyä henkilöä koskevat asiat, varallisuusoikeudelliset asiat voidaan käsitellä tuomioistuimessa, jonka toimivalta-alueella kyseisen henkilön varat sijaitsevat.

Ulkomaalaista henkilöä vastaan voidaan nostaa kanne (menettelyjen aloittamista koskeva pyyntö) myös siinä tuomioistuimessa, jonka alueella Tšekin tasavallassa sen laitos tai sen organisaatioyksikkö sijaitsevat.

Erikoisoikeudenkäynnistä annetun lain N:o 292/2013 4 §:n säännösten mukaan menettelyjä koskeva toimivalta on sen henkilön yleisellä tuomioistuimella, jonka etua menettelyt koskevat, ellei tässä laissa ole säädetty muuta. Alaikäisen henkilön, joka ei ole täysin oikeustoimikelpoinen, yleinen tuomioistuin on se tuomioistuin, jonka alueella alaikäisen asuinpaikka sijaitsee vanhempien sopimuksen, tuomioistuimen päätöksen tai muiden ratkaisevien seikkojen perusteella.

2.2.2 Poikkeuksia pääsäännöstä

Vastaajan yleisen tuomioistuimen alueellisen toimivallan lisäksi on myös toisenlaista erityistä alueellista toimivaltaa: a) valinnan perusteella määräytyvää erityistä alueellista toimivaltaa (ks. jäljempänä kysymys 2.2.2.1) ja b) yksinomaista erityistä alueellista toimivaltaa (ks. jäljempänä kysymys 2.2.2.2). Kaupallisissa asioissa on mahdollista tehdä myös oikeuspaikkasopimus (ks. jäljempänä kysymys 2.2.2.3).

Lain N:o 292/2013 5 §:n mukaan erikoisoikeudenkäynneissä on lisäksi niin, että jos toimivallan määrittäneet olosuhteet muuttuvat alaikäisen huoltajuutta koskevissa asioissa, muissa huoltajuusasioissa ja oikeustoimikelpoisuutta koskevissa menettelyissä, tuomioistuimella on oikeus siirtää toimivalta toiselle tuomioistuimelle, jos se on alaikäisen, huoltajan tai sen henkilön edun mukaista, jonka oikeustoimikelpoisuudesta ollaan päättämässä. Tämän kohdan mukainen toimivallan siirto tehdään kuitenkin aina tuomioistuimen harkinnan perusteella.

2.2.2.1 Missä tapauksissa voin valita vastaajan asuinpaikan tuomioistuimen (pääsäännön mukaan määräytyvä tuomioistuin) ja jonkun muun tuomioistuimen välillä?

Tässä on kyse ”valinnan mukaan määräytyvästä erityisestä alueellisesta toimivallasta”, josta säädetään siviiliprosessilain N:o 99/1963 87 §:ssä. Kantaja voi valita, nostaako hän kanteen vastaajan yleisessä tuomioistuimessa vai toisessa tuomioistuimessa, jolla on alueellista toimivaltaa. Alueellisen toimivallan sääntöjä on kuitenkin noudatettava – jos alueoikeudella on toimivalta ensimmäisenä oikeusasteena, kantajan on nostettava kanne alueoikeudessa. Kun kanne on toimitettu tuomioistuimelle, kantaja ei voi enää muuttaa valintaansa. Jos alueellista toimivaltaa säännellään suoraan sovellettavalla EU:n lainsäädännöllä, jolla on ensisijainen asema kansalliseen lainsäädäntöön nähden (ks. asetuksen (EY) N:o 44/2001 tietyt säännökset, joilla säännellään sekä kansainvälistä että alueellista toimivaltaa), Tšekin lainsäädäntöön perustuvia, valintaan perustuvaa alueellista toimivaltaa koskevia sääntöjä ei saa soveltaa.

Vastaajan yleisen tuomioistuimen sijasta kantaja voi valita tuomioistuimen, jonka alueella

vastaajan vakituinen työpaikka sijaitsee

olosuhteet, joihin oikeus korvaukseen perustuu, syntyivät

vastaajana olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön yrityksen organisaatioyksikkö sijaitsee, jos riita koskee tätä yksikköä

säänneltyjä markkinoita järjestävän tai monenvälistä kauppajärjestelmää ylläpitävän henkilön sääntömääräinen kotipaikka on, jos kyse on kaupallisesta riidasta

asioissa, jotka koskevat tämän henkilön organisoimaa säänneltyä markkinaa tai tällaiseen liiketoimintaan liittyvää sovittelua
tämän henkilön ylläpitämässä monenvälisessä kauppajärjestelmässä tai tällaiseen liiketoimintaan liittyvässä sovittelussa
maksun suorituspaikka sijaitsee, kun kyse on vekseliä, velkakirjaa tai muuta vakuutta koskevan oikeuden käyttämisestä
tavarakaupan sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee, jos kyse on tavarakauppaan liittyvästä riidasta.

2.2.2.2 Missä tapauksissa minun on valittava muu kuin vastaajan asuinpaikan (pääsäännön mukaan määräytyvä) tuomioistuin?

Tässä on kyse ”yksinomaisesta erityisestä alueellisesta toimivallasta”, josta säädetään siviiliprosessilain N:o 99/1963 88 §:ssä ja erikoisoikeudenkäyntilain N:o 292/2013 tietyissä säännöksissä. Jos tietyissä asioissa on määrätty käytettäväksi yksinomaista alueellista toimivaltaa, sitä ei saa määrittää vastaajan yleisen tuomioistuimen tai valintaan perustuvan tuomioistuimen mukaan.

Jos alueellista toimivaltaa säännellään suoraan sovellettavalla EU:n lainsäädännöllä, jolla on ensisijainen asema kansalliseen lainsäädäntöön nähden (ks. tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun asetuksen (EY) N:o 44/2001 tietyt säännökset, joilla säännellään sekä kansainvälistä että alueellista toimivaltaa), Tšekin lainsäädäntöön perustuvia, yksinomaista alueellista toimivaltaa koskevia sääntöjä ei saa soveltaa.

Siviiliprosessilain N:o 99/1963 88 §:n mukaan yksinomaista alueellista toimivaltaa käytetään ensisijaisesti seuraavissa menettelyissä:

puolisoiden yhteisen omaisuuden tai muun varallisuuden jakaminen tai asunnon yhteisomistuksen peruuttaminen avioeron jälkeen – alueellinen toimivalta on sillä tuomioistuimella, joka antoi päätöksen avioerosta

kiinteää omaisuutta koskevaan oikeuteen liittyvät menettelyt (menettelyjen on suoraan koskettava kiinteään omaisuuteen kohdistuvaa oikeutta – yleensä kyse on esineoikeudesta tai asumisoikeudesta) – alueellinen toimivalta on sillä tuomioistuimella, jonka alueella omaisuus sijaitsee, mikäli menettelyissä ei ole kyse puolisoiden yhteisen omaisuuden tai muun varallisuuden jakamisesta tai asunnon yhteisomistuksen peruuttamisesta avioeron jälkeen (näissä tapauksissa alueellinen toimivalta on sillä tuomioistuimella, joka antoi päätöksen avioerosta, ks. edellä)

menettelyt, joissa päätetään perintömenettelyyn liittyvästä riidasta – alueellinen toimivalta on sillä tuomioistuimella, jossa perintömenettelyt käydään.

Erikoisoikeudenkäyntilaissa N:o 292/2013 säädetään erityisestä alueellisesta toimivallasta etenkin seuraavien menettelyjen yhteydessä:

avioeromenettelyt, menettelyt, joissa selvitetään, onko avioliitto pätevä vai ei ja joissa avioliitto julistetaan mitättömäksi – 373 ja 383 §:n mukaan toimivalta on sillä tuomioistuimella, jonka alueella puolisoiden viimeisin yhteinen asuinpaikka Tšekin tasavallassa sijaitsi, kunhan vähintään toinen puolisoista asuu tällä alueella edelleen; jos tällaista tuomioistuinta ei ole, toimivalta on sen puolison yleisellä tuomioistuimella, joka ei tehnyt hakemusta menettelyjen aloittamiseksi, ja jos tällaistakaan tuomioistuinta ei ole, sen puolison yleinen tuomioistuin, joka teki hakemuksen menettelyjen aloittamiseksi

perintömenettelyt – 98 §:n mukaan vainajan rekisteröity vakituinen asuinpaikka, viimeinen asuinpaikka tai hänen oleskelupaikkansa tai paikka, jossa vainajan kiinteä omaisuus sijaitsee tai jossa hän kuoli (nämä ovat hierarkkisia kriteerejä)

kansainvälisiä lapsikaappausasioita koskevat menettelyt (lapsen palautus) 479 §:n mukaan se tuomioistuin, jonka alueella Kansainvälisoikeudellisen lastensuojeluviraston (*Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí*) sääntömääräinen kotipaikka on – ts. Brnon kaupunkioikeus.

2.2.2.3 Voivatko asianosaiset valita tuomioistuimen, joka normaalisti ei olisi toimivaltainen?

Siviiliprosessilain N:o 99/1963 89a §:n nojalla osapuolilla on mahdollisuus sopia toisesta alueellisesta toimivallasta kuin lain määräämästä (ns. oikeuspaikkasopimus) vain asioissa, jotka koskevat liiketoimintaan perustuvia yritysten välisiä suhteita ja vain sillä ehdolla, ettei tietyssä tapauksessa ole vahvistettu noudatettavan yksinomaista alueellista toimivaltaa siviiliprosessilain N:o 99/1963 88 §:n nojalla (ks. edellä). Oikeuspaikkasopimus on tehtävä kirjallisesti. Jos kantaja toimittaa kanteen valitsemaansa tuomioistuimeen ja jos vedotaan oikeuspaikkasopimukseen, se (uskottavassa muodossa, mieluiten alkuperäinen sopimus tai oikeaksi todistettu kopio) on asianmukaista liittää mukaan kanteeseen, vaikka nykyinen lainsäädäntö ei sitä edellytäkään.

3 Silloin kun erityistuomioistuimet ovat toimivaltaisia, miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun pitää ottaa yhteyttä?

Tšekin tasavallassa ei ole erityistuomioistuimia (ks. vastaus kysymykseen 1).

Päivitetty viimeksi: 16/09/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.